

Denumirea canalului media: **NewsMaker.md**, <https://newsmaker.md>

Titlul știrii: **În căutarea adăpostului pierdut. Cum arată buncărele din Moldova și câte persoane pot adăposti**

Data publicării: **12.03.2022**

Categoria: **Viață**

Articol pozitiv/neutru/negativ: **pozitiv**

Rezumat: **În Republica Moldova există încăperi subterane special amenajate în care oamenii s-ar putea adăposti în caz de conflicte militare, atacuri chimice sau biologice, accidente nucleare sau alte situații excepționale. Autoritățile însă nu se grăbesc să ne spună câte buncăre există în țara noastră, unde se află acestea, cât de bine sunt dotate și câți oameni ar putea adăposti. Am încercat să găsim singuri răspunsurile. Corresponsentul special Mariana Colun a vizitat cinci buncăre din Chișinău. Ce a aflat – în reportajul NewsMaker.**

Link: <https://newsmaker.md/ro/in-cautarea-adapostului-pierdut/>

În Republica Moldova există încăperi subterane special amenajate în care oamenii s-ar putea adăposti în caz de conflicte militare, atacuri chimice sau biologice, accidente nucleare sau alte situații excepționale. Autoritățile însă nu se grăbesc să ne spună câte buncăre există în țara noastră, unde se află acestea, cât de bine sunt dotate și câți oameni ar putea adăposti. Am încercat să găsim singuri răspunsurile. Corresponsentul special Mariana Colun a vizitat cinci buncăre din Chișinău. Ce a aflat – în reportajul NewsMaker.

Fostul director al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ion Ștefăniță, ne-a însoțit în călătoria prin buncărele vechi din capitală.

„Eu am cercetat Chșinăul subteran în 2018-2019, în cadrul unui proiect, pornind de la legenda că sub municipiul Chișinău trec tuneluri care unesc sectoare și edificii. Am coborât atunci în 138 de beciuri, galerii și pivnițe vechi. Am descoperit că aproximativ 10-20% din acestea au fost reorganizate, în anii 70, în timpul Războiului Rece, în buncăre de apărare în scopuri militare. Ele toate sunt prevăzute pentru câteva zeci de persoane, nu pentru un număr mare de locuitori. Acum 50 de ani, acestea erau echipate cu truse medicale, măști, sisteme de ventilare și sisteme de producere a energiei electrice. Când a căzut URSS-ul acestea au fost abandonate. Azi niciuna nu poate fi folosită în calitate de adăpost în situații excepționale. Sunt într-o stare deplorabilă”, spune Ion Ștefăniță.

„Numai noi și mortăciunile”

Ne începem călătoria prin buncărele de altădată cu un adăpost situat la intersecția străzilor Iorga și Kogălniceanu. Ne aflăm, de fapt, într-o curte privată, iar adăpostul respectiv este prevăzut pentru cele câteva familii care locuiesc aici.

Andrei Mardari/NewsMaker

Două uși masive din metal astupă intrarea. Coborâm câteva trepte și dăm de o ușă blindată, acoperită în întregime de rugină, izolată cu cauciuc, pentru a o face etanșă. Pereții groși de peste un metru ne sugerează că am intrat într-un buncăr de protecție. Înăuntru, e aproape imposibil de respirat. După a doua ușă, și ea ruginită, zăresc sursa izului înțepător. O pisică și-a găsit sfârșitul în ceea ce trebuia să fie adăpost de protecție. La câțiva metri distanță, era cât pe ce să calc peste un alt cadavru de pisică, aproape mumificat. „Numai noi și mortăciunile pe aici”, exclamă Ion Ștefăniță.

Colaj NM Foto: Andrei Mardari

Adăpostul se află într-o stare deplorabilă. Cade tencuiala de pe pereți, fire electrice vechi atârnă din tavan, uși din lemn putrezite sunt sprijinite de pereți. Pe jos – butoaie, găleți, cratițe și câni ruginite, cutii din lemn putrezite. Se creează impresia că cineva a fugit de aici în grabă și a lăsat totul baltă.

Din tavan atârnă plase de păianjen, pe pereți – un strat gros de mușcăi. În capătul odăii, descoperim încă o ușă blindată, de dimensiuni mai mici, care separă ieșirea din buncăr spre o galerie ce leagă adăpostul respectiv de cel din ograda vecină. O țeavă care atârnă de tavan ne amintește de sistemul de ventilare. Într-un colț, găsim ce a mai rămas din sistemul manual de producere a energiei electrice.

„În anii 70, aici funcționa totul – sistemul de ventilare, sistemul anti-incendiu, erau truse medicale, măști pentru 30-40 de oameni, câți încăpeau aici. În caz de atac nuclear, cetăținii, timp de secunde numărate, puteau coborî în aceste spații, în care erau în deplină securitate. Acum ușa blindată de la intrare nu se mai închide etanș. Totul este ruginit. Nimeni timp de 30 de ani nu a acordat nicio atenție acestui spațiu”, spune Ion Ștefăniță.

Chiar dacă se află într-o curte privată, buncărul de la intersecția străzilor Iorga și Kogălniceanu nu este gestionat de locatarii din preajmă, întrucât se află în proprietatea statului. Cu toate acestea, după începutul conflictului militar în Ucraina, cei care locuiesc în ograda respectivă au început a face curățenie în buncăr.

„Noi am fost alaltăieri acolo. Am scos un butoi putrezit. Am pornit curățenia după ce a început războiul. Cândva aici era și apă, și lumină, dar acum... Unde au dispărut? Au intrat în istorie, odată cu URSS”, spune nea Andrei.

Andrei Mardari/NewsMaker

Până vara trecută buncărul a fost plin cu apă

Am ajuns la buncărul din strada Vlaicu Pârcălab, 38. Până vara trecută, acesta era inundat din cauza apelor subterane care au ajuns la suprafață. Un obiect din lemn blochează ușa blindată. Îl ridicăm pentru a putea pătrunde înăuntru.

Până vara trecută buncărul a fost plin cu apă

Am ajuns la buncărul din strada Vlaicu Pârcălab, 38. Până vara trecută, acesta era inundat din cauza apelor subterane care au ajuns la suprafață. Un obiect din lemn blochează ușa blindată. Îl ridicăm pentru a putea pătrunde înăuntru.

Andrei Mardari/NewsMaker

Două treimi din suprafața intrării în buncăr este blocată de un perete de beton, iar pentru a intra în spațiul de protecție trebuie să faci exerciții de echilibru. Intrarea în buncăr este întărită cu cărămidă și beton.

Andrei Mardari/NewsMaker

A doua ușă blindată, cuprinsă în totalitate de rugină, o găsim pe jos, smulsă din balamale probabil atunci când adăpostul a fost inundat. Pe jos găsim o mulțime de pietre căzute din pereți și tavan. Se simte un miros neplăcut de umezeală, iar mușgaiul stă de un deget pe pereți și podea. Într-un colț sunt depozitate resturi de materiale de construcție, semn că locuitorii din vecinătate folosesc adăpostul în calitate de depozit.

Și în acest buncăr am găsit resturi de țevi ruginite pe jos, care amintesc de sistemul de ventilație cândva funcțional.

A doua ușă blindată, cuprinsă în totalitate de rugină, o găsim pe jos, smulsă din balamale probabil atunci când adăpostul a fost inundat. Pe jos găsim o mulțime de pietre căzute din pereți și tavan. Se simte un miros neplăcut de umezeală, iar mușgaiul stă de un deget pe pereți și podea. Într-un colț sunt depozitate resturi de materiale de construcție, semn că locuitorii din vecinătate folosesc adăpostul în calitate de depozit.

Și în acest buncăr am găsit resturi de țevi ruginite pe jos, care amintesc de sistemul de ventilație cândva funcțional.

Andrei Mardari/NewsMaker

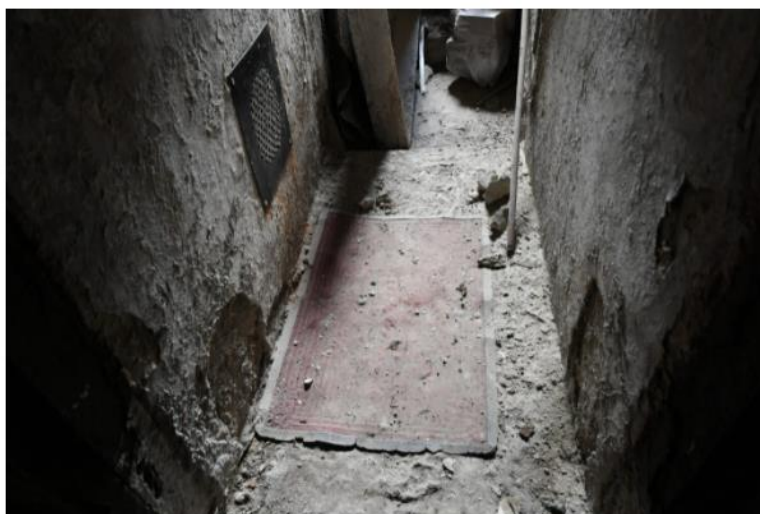
Buncărul de la intersecția străzilor Vasile Alecsandri și Columna, transformat în depozit

Doar pereții groși de un metru și ușa blindată de la intrare mai amintesc că spațiul situat la intersecția străzilor Vasile Alecsandri și Columna a fost cândva adăpost de protecție. Buncărul era prevăzut pentru 15-20 de oameni. Azi, pereții sunt pe jumătate dărâmați, tencuiala se macină, iar una dintre cele două uși blindate se prăfuiește pe jos. Păianjeni, umezeală și miros de șobolani.

În acest adăpost cineva depozitează materiale de construcție. Intrarea este blocată de saci cu lemne, saci cu deșeuri de construcție și o plasă din metal. În interior, câteva țevi din plastic, o poartă ruginită, niște bucăți mari de piatră spartă, cutii și bucăți de lemn. În tot acest haos, pe jos găsim un preș roz, plin de praf.

Angajații unui birou notarial din vecinătatea buncărului au instalat o ușă de metal prin care au blocat a doua intrare în adăpost, pentru că, potrivit lor, „*acolo era umezitate, șobolani, pisici, un dezastru*”.

Andrei Mardari/NewsMaker

Colaj NM
Foto: Andrei Mardari

Buncărele de la Buciumul, lăsate în paragină

Am ajuns la Buciumul. Locul unde cândva erau filmate Poveștile la gura sobei azi este lăsat în paragină. Despre fosta glorie a acestui loc acum mai amintesc numai niște reflectoare ruginite. Printre crengile care-mi zgârie fața, ajung la gura unui beci mare, cu tavanul sub formă de boltă. La Buciumul sunt amplasate două beciuri mari, care ar putea adăposti până la 300 de persoane, ne spune Ion Ștefăniță.

„Cândva aceste beciuri au fost interconectate. Acum ușile sunt blocate. Se spune că în perioada NKVD-ului aici erau împușcați oameni incozi”, povestește expertul. Spre deosebire de celelalte buncăre, adăposturile de la Buciumul sunt uscate. Nici urmă de miros de umezeală. Acestea sunt beciuri construite în scop comercial, economic. Toate colecțiile de vinuri, produse alimentare erau stocate în aceste pivnițe mari, subterane”, mai relatează Ștefăniță.

Buncărele de la Buciumul, lăsate în paragină

Am ajuns la Buciumul. Locul unde cândva erau filmate Poveștile la gura sobei azi este lăsat în paragină. Despre fosta glorie a acestui loc acum mai amintesc numai niște reflectoare ruginite. Printre crengile care-mi zgârie fața, ajung la gura unui beci mare, cu tavanul sub formă de boltă. La Buciumul sunt amplasate două beciuri mari, care ar putea adăposti până la 300 de persoane, ne spune Ion Ștefăniță.

„Cândva aceste beciuri au fost interconectate. Acum ușile sunt blocate. Se spune că în perioada NKVD-ului aici erau împușcați oameni incozi”, povestește expertul. Spre deosebire de celelalte buncăre, adăposturile de la Buciumul sunt uscate. Nici urmă de miros de umezeală. Acestea sunt beciuri construite în scop comercial, economic. Toate colecțiile de vinuri, produse alimentare erau stocate în aceste pivnițe mari, subterane”, mai relatează Ștefăniță.

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Și ușile blindate din aceste adăposturi sunt ruginite. Nici aici nu funcționează sistemul de ventilare și cel de producere a energiei electrice. Pe jos se prăfuieste o ușă blindată, smulsă din balamale și câteva bucăți din scaune.

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

„Primul adăpost este în gestiunea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, iar al doilea – al Primăriei Chișinău. După anii 90 nimeni nu a mai monitorizat spațiile astea, iar ele și-au pierdut funcționalitatea. Cândva, aici a fost chiar și un restaurant. Inacțiunea, lipsa căldurii în perioada rece a anului și-au spus cuvântul. Totul a degradat”, subliniază Ion Ștefăniță.

Andrei Mardari/NewsMaker

Altele trei buncăre abandonate sunt închise

Am încercat să intrăm în alte trei adăposturi de protecție, însă acestea erau închise. Accesul la buncărul de la intersecția străzilor 31 august 1989 și Eminescu este blocat. Spațiul de adăpostire situat pe strada Vasile Alecsandri, 72, vizavi de teatrul Luceafărul, e închis cu lacăt, după ce persoana care locuia în curtea respectivă a plecat peste hotare. Buncărul de pe strada Rabbi Țirilson, 6 e ascuns după o foaie de ardezie. Și aici stă lacătul la ușă.

Andrei Mardari/NewsMaker

Buncărul de la Universitatea de Medicină – bine dotat, dar numai pentru 25 de persoane

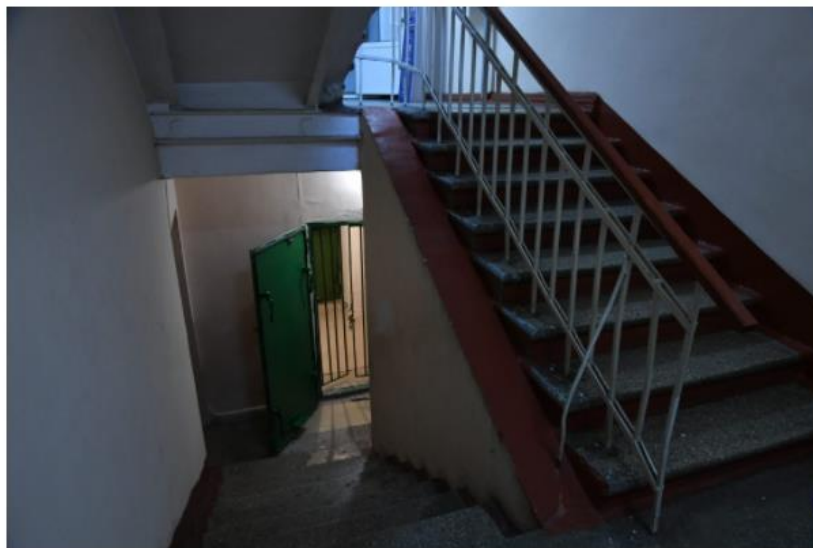
Buncărul de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” se află în subsolul unui bloc de studii. Aici găsim un punct de comandă pentru administrația universității și un spațiu de protecție, delimitat de ușă blindată, care se închide etanș.

„La noi este un buncăr mic, în care ar încăpea până la 25 de paturi”, relatează Gheorghe Stratan, șeful Statului major al universității.

Buncărul de la Universitatea de Medicină – bine dotat, dar numai pentru 25 de persoane

Buncărul de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” se află în subsolul unui bloc de studii. Aici găsim un punct de comandă pentru administrația universității și un spațiu de protecție, delimitat de ușă blindată, care se închide etanș.

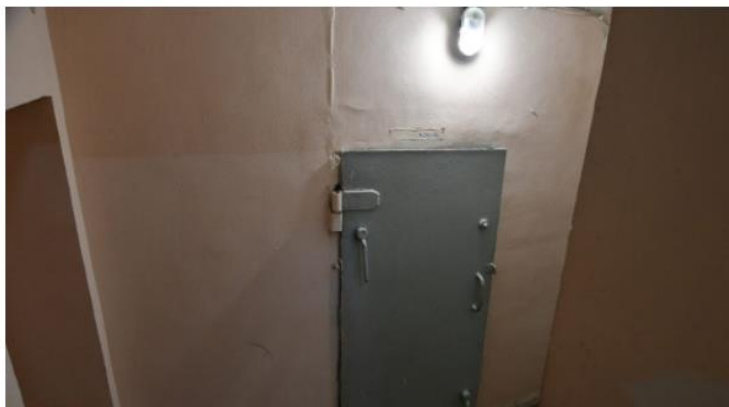
„La noi este un buncăr mic, în care ar încăpea până la 25 de paturi”, relatează Gheorghe Stratan, șeful Statului major al universității.

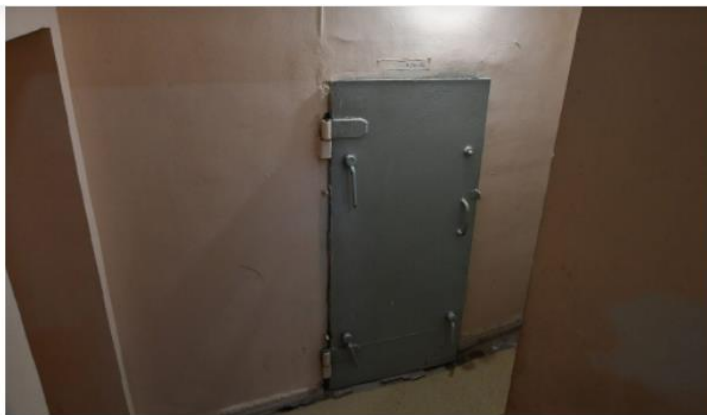

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

În punctul de comandă găsim o masă lungă, scaune, dezinfectant și măști, și câteva zeci de sticle cu apă potabilă. Spațiul este dotat cu acces la internet și la rețeaua de telefonie, iar pe dreapta, după niște bucăți mari de materie sunt depozitate costume de protecție, căști din plastic și metalice, stingătoare, truse medicale, măști și tot de ce ar mai fi nevoie în caz de pericol.

„Conform regulamentului, noi de două ori pe an facem cantonamente, împreună cu IGSU, cu simularea diferitelor situații – cutremure, aplicarea armei chimice, bacteriologice, nucleare. Când este nevoie, îmbrăcăm totul – avem pregătite haine, combinezoane, căști, cizme, tot ce este necesar. Vin pompieri cu mașini mari. Noi avem blocurile de la Testemițanu, unde învață până la 500-600 de studenți, care se află în aceeași clădire. Noi îi evacuăm. Totul este filmat”, povestește șeful Statului major al Universității.

Andrei Mardari/NewsMaker

Andrei Mardari/NewsMaker

Potrivit lui, aparatul care este depozitat în punctul de comandă este vechi, din anii 60-70, dar cu ajutorul lui poate fi verificat fonul de radiație, bunăoară.

Tot aici sunt păstrate cutii metalice în care găsim stații emisie-recepție, pentru asigurarea comunicării, truse medicale vechi și altele noi, în care a fost recent reînnoit stocul de medicamente. Încăperea și tot ce este aici e de pe timpul Uniunii Sovietice.

Lângă punctul de comandă găsim ușa blindată, care duce spre buncăr. Pentru că e etanșă, adăpostul poate fi folosit pentru protecție în eventualitatea unui atac nuclear.

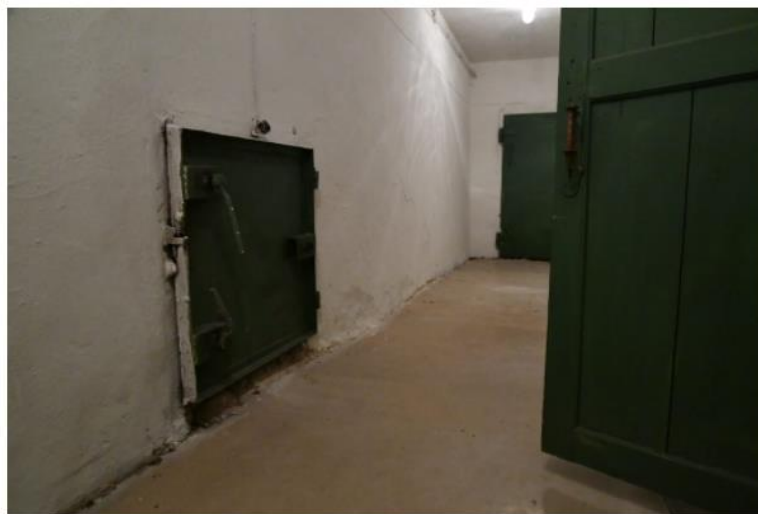

Chiar la intrarea în adăpost găsim o ladă plină ochi cu măști, iar pe dreapta, este o baie, dotată cu toate cele necesare. Adăpostul este format dintr-un coridor și două odăi. În fundul unei odăi, după o ușă veche, se află un motor care curăța aerul. Acesta deja nu funcționează, ne spune Gheorghe Stratan.

„Conform ordinului rectorului, vrem să punem niște paturi. Anterior făceam cantonamente cu simulări ale atacurilor nucleare, cu arme chimice, cutremure etc. Acum, cu situația de la vecini, noi trebuie să ne concentrăm pe situația dată. Aici ar încăpea vreo 25 de paturi, în coridor și în cele două odăi”, precizează șeful Statului major al Universității.

În coridorul adăpostului este o altă ușă blindată, de dimensiuni mai mici, pe unde este acces direct în curte.

„Dacă se blochează ieșirea principală, este o ieșire de rezervă”, punctează Silvia Ciubrei, șefa Departamentului Comunicare și Relații Publice USMF.

Andrei Mardari/NewsMaker

Am solicitat informații din partea Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Apărării și Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, despre numărul de buncăre care ar putea să adăpostească oamenii în situații excepționale, unde se află acestea, câte dintre ele sunt în stare funcțională și sunt echipate corespunzător. Deocamdată nu am primit un răspuns.

Reporter: Mariana Colun

Fotografii: Andrei Mardari/NewsMaker